

UZ TEATRA MĀKSLAS KALNGALIEM

Sopavas ar daudzas Padomju Latvijas kultūras un mākslas iestādes svin raženu darbu svētkus. Nule pagājuši trīsdesmit gadi, kopš nodibināta Latvijas Valsts universitāte. Pašlaik šādai pašai jubilejai gatavojas mūsu republikas Valsts Dramas teātris, un drīzumā uz trīsdesmit gadiem atskatīsies arī Operas un baleta teātris. Un tā nav nejausība.

Pirms trīsdesmit gadiem pirmo reizi Latvijā tika nodibināta padomju vara. Kaut arī tā pastāvēja tikai dažus mēnešus, tomēr šis laiks bija pietiekams, lai pašos pamatu pamatos tiku pārveidota visas tautas dzīve. Daudzie gavilnieki, kurus mēs sveicam šīs dienās, vēl un vēlreiz apliecinā miltzīgo darbu, kāds pirms trīsdesmit gadiem tika veikts visās dzīves nozarēs.

Padomju vara ierādīja arī mūsu teatrim īsto vietu, kāda tam piekrit tautas un sabiedrības dzīvē. Kopš tam neizmirstamajam dienām teātris un aktieri kļuva nepieciešami visai tautai, kļuva tās palīgi un virzītāji cīņā par ilgotu mērķu sasniegšanu. Padomju vara nodibināja mūsu Dramas teātri, kas toreiz saucās Strādnieku teātris. Padomju vara nodibināja mūsu Operas un baleta teātri. Padomju vara radīja un izveidoja tos drošos pamatus, kas pavēra plašām tautas masām ceļu uz šiem mākslas centriem, kas padarīja tos tuvus un dārgus tautas sirdij. Un lai arī kā buržuāzijas valdīšanas laikā traķoja tās dienderi, tiem nekad neizdevās pilnīgi nosprostot gultni, kādu latviešu teatra mākslas attīstībā iezīmēja padomju vara, tiem neizdevās izdzēst tautas sirdī mīlu un uzticību savai teatra mākslai, kam spožās liesmās lika leģendies padomju vara.

Latvieši, teatra mākslas labākie pārstāvji, vienmēr izlauzusi un pratūši atrast ceļu uz lielās krievu tautas mākslas vērtību neizmestajiem avotiem. Arī visnepatīkamākajās reakcijas naktī viņi nekad nenoliedza savu piederību izcilāko krievu tautas teatra mākslas audzēkņu skaitam, Neraugoties ne uz kādiem šķēršļiem, pārvarot daudz un dažādas grūtības, arī buržuāzijas valdīšanas laikā uz latviešu teatra skatuvēm laiku pa laiku parādījās krievu dramaturģijas klasiķu darbi. Tieši tie radīja visdziļāko atbalstu tautas sirdī, tieši tie bija tas spirdziņš, kas pie kura tauta veldzēja slāpes pēc istas un patiesas teatra mākslas.

Ilgus gadu desmitus latviešu tauta bija mākslīgi atrauta, dzelozstiepu žogiem un robežsargu posteņiem nošķirta no padomju tautu saimes. Un tomēr atradās ceļi, kas veda pāri šiem žogiem. Viens no šiem ceļiem bija teātris.

Padomju lūgas uzvedums, padomju filmas izrāde vienmēr izvērtās par visizcilāko notikumu mākslas dzīvē. Tas saistīja simtiem un tūkstošiem skatītāju. Tas izraisīja sajūsmu, ko nespēj aplāpēt nekāds terors un nekādas vajāšanas. Šis bija otrs lemesls, kādēļ mūsu tautas progresīvajā daļā nekad nezuda interese par teātri un teatra mākslu.

Ka latviešu padomju teātris, par spīti visām buržuāzijas pūlēm un centieniem, tomēr saglabāja tos pamatus, uz kuriem tas tika nodibināts pirms trīsdesmit gadiem, vislabāk pierāda sasniegumi, kas gūti pirmajā padomju varas gadā pirms Lielā Tēvijas kara un vēlāk, pēc vācu fašistisko iebrucēju padzišanas no mūsu republikas robežām. Jau 1940.—1941. gada sezonā piedzīvojam daudz padomju dramaturģu darbu jo iedarbīgus un pareizus inscenējumus uz mūsu teatra skatuvēm. Vēl izcilāki panākumi gūti tagad, pēckara laikā, kad par savu darbu mūsu republikas vadošie teātri saņēmuši augstāko atzinību — Stalina premiju. Protams, šie sasniegumi ir tās lielās un nesavtīgās palīdzības augļi, ko visi mūsu kultūras un mākslas darbinieki saņem no pārējām padomju republikām un pirmā kārtā no mūsu Dzimtenes galvaspilsētas — Maskavas. Bet tai pašā laikā tie jo nepārprotami apliecinā, ka mūsu teatra mākslas labākie un progresīvākie pārstāvji cauri buržuāzijas varas laikiem glābjuši padomju teatra mākslas galvenos principus.

Neviena tauta tā nemil savu teātri kā padomju tauta. Neviena tauta nevēlī tam tik lielu vērtību un uzmanību. Neviena cita tauta nevar saskatīt un nesašķata teātri uzticamu palīgu pašas sprauso cildeno mērķu sasniegšanai. Tādēļ saprotams, ka buržuāziskie kosmopolīti jo sevišķi centās sagandēt tautas acis padomju teātri.

Partijas vadībā visi šie mēģinājumi tika atmāskoti un sakauti. Ar lepmumu varam atzīmēt, ka tieši viens no mūsu gavilniekiem — Valsts Dramas teātris bija tas, kas aktīvi pretojās tādām tendencēm un nevērojošā daļā «kritiku grupām», uzņēmušas tādās padomju lūgas kā «Skolotājs Straume» inscenēšanu.

Pašlaik, pārkāpjot latviešu padomju teatra dibināšanas trīsdesmit pirmā gada sliktos, antipatriotiskā teatra kritiku grupa ir sakauta un atmāskota. Novērsis svarīgu šķēršli, kas traucēja mūs virzīties uz padomju teatra mākslas kalngaliem. Bet reizē ar to jāapzinās, ka tieši tādēļ kļūst augstākas prasības, kāras tauta stāda teatra mākslas darbiniekiem.

Notikušas ievērojamas pārmaiņas arī mūsu teatra organizācijā un strukturā. Šo pārkarbojumu vienīgais mērķis ir celt padomju teatra mākslinieciskā darba līmeni, piesaistīt mūsu skatuvē arvien vairāk un vairāk skatītājus. Teātriem stingri jānostājas pašiem uz savām kājām, jāapzinās, ka viņu darba ideoloģiskā un mākslinieciskā vērtība ir vienīgā panākumu nodrošinātāja.

Tādā brīdī latviešu padomju teātris atzīmē savas pastāvēšanas trīsdesmit gadus. Tie vainagojušies lielām panākumiem. Bet ikviens padomju skatītājs, ikviens padomju teatra draugs zina, ka tieši pašlaik bolševiku partija veiks virkni svarīgu pasākumu, lai arī turpmāk vēl krāšņāk varētu uzplaukt padomju teatra māksla. Tādēļ arī visa tauta gaida no teatra darbiniekiem jau vistuvākajā laikā jaunus, spožus sasniegumus.

Atmāskojot antipatriotiskos kosmopolītus, partijas prese rakstīja, ka nevar radīt padomju tautas dzīvē ko jaunu tas, kas ar sirdi un dvēseli nav uzticēgs padomju zemei, kas neliesmo mīlestībā uz savu tautu — komunistiskās sabiedrības cēlēju. Padomju patriotisms, kvēla socialistiskās Dzimtenes mīlestība, nesavtīga vēlēšanās kalpot savai tautai ir varens spēks, kas virza uz priekšu visu mūsu dzīvi. Pie šī dzīvinošā avota lai vienmēr smeljas spēkus arī latviešu padomju teātris savās turpmākajās darba gaitās.

Padomju tauta mīl savu teātri. Padomju tauta redz tanī vienu no spēcīgākajiem ideoloģiskās cīņas ieročiem, kas palīdz celt un nostiprināt jauno, kas palīdz iznīdēt veco, savu laiku pārdzīvojušo. Bolševiku partija novērsusi daudzus šķēršļus, kas traucēja mūsu teatra mākslas virzīšanos uz priekšu. Līdz ar to arī latviešu padomju teātriem pavērts plats ceļš uz padomju teatra mākslas kalngaliem.

Sākusies kolchozu mākslinieciskās pašdarbības skate

Pašlaik noris kolchozu mākslinieciskās pašdarbības skate, kas vēlreiz spilgti pierāda, ka kolektīvizācija nodrošina darba zemniekiem ne tikai turīgu un pārtikušu dzīvi, bet rada plašas iespējas kāpināt arī kulturalās dzīves pacēlumu.

Vēl pagājušajā gadā mūsu republikas kolchozos darbojās tikai 32 pašdarbības kolektīvi. Patlaban notiekošajā kolchozu mākslinieciskās pašdarbības republikaniskajā skatē piedalās 685 pašdarbības kolektīvi, kuros ir vairāk nekā 7000 kolchoznieku.

Vairums kolchozu dramatisko kolektīvu skatē sagatavojuši A. Brodes lūgas «Skolotājs Straume» un «Upes ciema pavasaris», A. Grigula «Kā Garpēteris vēsturi taisīja», V. Lāča «Bāka uz salas», A. Vanaga «Kolektīvais spēks» un «Sējas rītā», V. Grēviņa «Divējas tainības», A. Arbuza «Sattīšanās ar jaunību» un citas padomju autoru lūgas un viencēlienus.

Vairāk nekā 90 kolchozu jauktie, sieviešu un vīru kori skatē iestudējuši nākamās vasaras dziesmu dienu obligātā repertuāra dziesmas. Kvarteti un dubultkvarteti atskaņo padomju masu dziesmas. Deju ansambļi deju latviešu, krievu, ukraiņu, lietuviešu, igauņu un citu padomju tautu dejas. Skatē piedalās arī deklamatori, sole

dziedātāji, dažādu citu žanru individuālie izpildītāji un vairāki orķestri.

Sevišķi daudzpusīgu programmu skatē sagatavojuši mūsu republikas kolchozu pirmie 27 klubi. Pirmkārt tie jāmin kolchoza «Sēlija» (Sēlpils pag.), «Uzvara» (Stendes pag.), «Jaunais spars» (Augstkalnes pag.), «Sala» (Salas pag.), «Priekšzīme» (Rugāju pag.), «Uzvara» (Smiltēnes pag.), «Rīts» (Zantes pag.) un Leņina vārdā nosauktā kolchoza (Ciblas pag.) klubi. Loti rūpīgi skatē sagatavojies Aizkraukles pagasta kolchozu «Pirmais Maijs», «Daugava», «Oktobris», «Aizkraukle» un «Ausma» skolotāja Lāces vadītais apvienotais deju kolektīvs.

Kolchozu mākslinieciskās pašdarbības skates kolchozos un pagastu tautas namos notiek līdz 20. martam, bet pēc tam sāksies otrais gājiens — aprīņu centros. Tur ieradīsies labākie aprīņu kolchozu pašdarbības kolektīvi. Uz aprīņu skatēm izvirzītajiem pulciņiem atlikušajos mēģinājumos jānostiprina izpildījuma idejiskais un mākslinieciskais līmenis. Kolchozu mākslinieciskās pašdarbības spēku parādē aprīņu centros vēlreiz spilgti jādemonstrē kolchozu iekārtas priekšrocības, jāstāsta par gaiso un kulturalo dzīvi mūsu republikas kolchozos.

E. Laipnieks

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1949. G.

20. MARTA

Nr. 12 (218)

Mieram un radošam darbam

A. ANTONS

Varbūt kāds teiks: budžets ir tikai skaitļi un atkal skaitļi, budžets ir tikai «finanču specialistu izpratnei»? Nē, budžets ir politika, budžets atspoguļo valsts seju. Taš dod katras valsts valdības skaitļus ietvertu atbildi uz cilvēces jautājumu: «Par jaunradi, tātd mīeru un rītdienu, vai par vakardienu, tātd karu un postu?»

20 miljardu zelta dolāru maksā Amerikas nodokļu maksātājam — ne jau fordiem, rokfeļiem, diponiem un citiem — «aukstais karš», ko jau trešo gadu ved Amerikas lielkapitālu dūzi pret PSRS un tautas demokrātijas valstīm, glābjot savus naudas makus, glābjot savas «brīvības» — ekspluatēt, kolonizēt, karēt un slepkavot. Te jāatceras sirmās angļu satīriķis Bernards Sovs, kas reiz uz jautājumu, vai viņš nedomā braukt uz Ameriku, atbildejis: «Es neuzdrošinos braukt uz Ameriku. Es gan skaitos klasiskās ironijas meistars, bet baidos, ka pat es nespēju paciest brīvības statujas skatu.»

Padomju laudis atceras, ka Tēvijas kara laikā uz atbrīvotajiem padomju aizmugures rajoniem sabrauca žurnālisti no Anglijas un Amerikas, kas tiksmīnādāmie apskatīja katru drupu kaudzi, katru postažu mūsu zemē. Gavīles skanēja šo kungu reportažās: «Bolševikiem milzu postījumi!.. Gadu desmitiem neuzcelti!.. Lielas iespējas amerikāņu kapitālam, liela peļņa...» Jā, postījumi tiešām bija drausmīgi, postījumi bija tādi, kurus neizturētu neviena cita valsts. Bet padomju laudim bija un ir Partija, cilvēcei bija un ir Stalins — un šodien atkal zēl socialistiskā saimniecība. Jau ievērojami pārsniegta pirmkārt rūpniecības līmenis, jau sasniegta pirmkārt kopražā, sen aizmirstas kartītes un preču normēšana un vairākkārt jau pazeminātas cenas mūsu veikalos.

Mums, padomju laudim, karš nav vajadzīgs. Ne tādu ceļā mēs nodrošinām sev savu nākotni. Mūsu ceļš uz priekšu ir jaunrade, un mūsu mērķis — komunisms nozīmē mieru. Socialisma zemes budžets ir jaunrades un miera budžets, kas nodrošina padomju laudim ceļu uz priekšu, kas nodrošina katram padomju cilvēkam nemīlīgi kāpjošu pārtības līmeni.

Pagājušajā gadā simti milzu rūpnieciskie kolektīvi nolēma dot savai valstij, t. i. sev, saviem bērniem, savai nākotnei, miljoniem rubļu uzkrājumu vīrs plāna, nolēma un — izpildīja, dodot miljardus! Sogad padomju laudis apņēmies panākt, lai ātrāk apgrozītos rublis, panākt, lai rūpniecība un fabrikās

ražotu tikai pirmās šķiras produkciju. Šie brīnšķīgie pasākumi ir padomju patriotisma dzīla izpausme. Bet ne tikai tas: mūsu priekšā jaunais cilvēks, padomju cilvēks, kas, dzīli aptvēris ka padomju valsts ir viņa valsts, visu savu dzīves jēgu redz šīs valsts plaukšanā, redz šīs valsts arvien straujākā soļošanā uz priekšu. Padomju laudis zina šodien arī to, ka uz viņiem skatās, no viņiem mācās un mācīsies visa pasaule.

Mūsu budžets ir pati dzīve, ir straujā rītdiena, kas nepacietīgi ielaužas tagadnē. Te nav «sausu skaitļu», te ir skaitļi, kuriem padomju cilvēks dod saturu.

Lūk, viņš, šis «Likums par Padomju Socialistisko Republiku Savienības Valsts budžetu 1949. gadam». Pāri 446 miljardiem rubļu ienākumu, ap 415 miljardiem izdevumu — tātd par 30,6 miljardiem rubļu ienākumi pārsniedz izdevumus. Tai laikā, kad imperialistiskajā nometnē visādi ģenerāli diplomati frakās saka kareivīgas runas — mūsu valsts tikai socialālam un kulturalālam vajadzībām vien paredz šogad 119,2 miljardus rubļu. Bet tas nozīmē: skolas, institutus, slimnīcas, teātrus, klubus un bibliotēkas. 33,9 miljoni skolnieku mācīsies līdz gada beigām mūsu pamat-, septiņgadīgās un pilnās vidusskolās; 1,9 miljoni studentu mācīsies augstskolās un specialās mācību iestādēs. Desmitiem tūkstošiem dzīvokļu, simtiem rūpniecību un fabriku, automašīnu, lokomotīvu, traktoru un nepārtukta preču milzu straume — lūk, padomju zemes budžeta skaitļu saturs.

Sos skaitļus deputāti apsprieda PSRS Augstākās Padomes sesijā. Te nebija opozīcijas grupas, te nebija politiskās aizkullšu spēles, lai viena vai otra kapitalistu grupiņa pēc iespējas vairāk «izplēstu» no valsts kases. Te runāja par vienu vai otra pasākuma lietderību, ierosināja priekšlikumus un labojumus.

Latvija pēc teritorijas un iedzīvotāju skaita ir viena no mazākajām padomju republiku saimē, bet mūsu gandrīz 1,5 miljardi rubļu lielais republikaniskais budžets ir astotajā vietā. Tāda bije nepieciešamība, to prasīja mūsu republikas jauncelme, un par to balsoja kā Krievijas PFSR, tā Ukrainas PSR, par to balsoja Uzbekijas PSR un Armenijas PSR, par to balsoja visi Augstākās Padomes deputāti. Arī tas ir ietverts mūsu budžeta skaitļos.

Buržuāziskā prese nerunā daudz un faktiski pat nerunā nemaz par tām aiz-

kulisēm, kas atsegtu faktisko stāvokli šo kapitalistisko valstu saimniecībā. Savā laikā Ruzvelts gribēja mazināt bezdarbu Amerikas Savienotajās Valstīs un ierosināja milzu spēkstacijas būvi. Tad elektrostaciju īpašnieki, baidīdamies no lētas elektroenerģijas konkurences, uzpirka gandrīz visu kongresu, lai izgātu projektu, kurš nestu labumus daudziem miljoniem amerikāņu. Debašu laikā kongresā kongresmens pēc kongresmena kāpa tribīnē un ar nopietnām sejm runāja vislielākās mulķības, pierādīdami, ka, lūk, lēta elektroenerģija Amerikai neizdevīga. Bet tā kā aiz šīm mulķībām stāvēja dolārs, tad reacionārā amerikāņu prese tās pārspieda ar milzu virsrakstiem, arī no savas pušes pierādīdama Ruzvelta projekta «kaitīgumu».

Mums katrā budžetā ietilpinātā summa ir jaunceltnē vai pasākums izglītības un kultūras laukā. Mums katrā budžetā ietverts skaitlis ir ķieģelis komunisma ēkā.

Mēs šodien zinām, kāds būs ASV budžets 1949./50. gadam: 14 miljardi dolāru paredzēti tieši militārajām vajadzībām. Nesen amerikāņu tauta uz zināja, ka padomju valdība iztērējusi 48 miljardus rubļu, lai pazeminātu cenas plaša patēriņa precēm. Tādi ir fakti.

Francu strādnieks, francu patriots nevar saprast, kāpēc miljardiem franču jātērē Indokīnas avantūrā, kamēr pašā Francijā ir bezdarbs un Francijas saimniecība chaosam tuvu. Francu mātes un tēvi nevar un negrib saprast, ka viņiem jātrauj no savu bērnu mutes māizes kumos un jābalso par francu lielkapitalistu safabricēto kara budžetu. Miljoniem angļu ir neizpratnē par to, ka viņiem pašiem jādzīvo pussagrautā māju kvartālos, bet tajā pašā laikā mārciņas sterliņu plūst uz Malaju, kur angļu karaspēks dedzina un posta malajiešu ciemus un mājas. Angļu mātes negrib piekrist, ka ceturtajā gadā pēc kara vēl arvien ir normēti produkti, un angļu valdība arī nākotnē sola vēl lielākas grūtības. Arī tie ir tikai fakti, bet fakti, kas jau nopietni brīdina kapitalistiskās pasaules valdības.

Mūsu šigada budžets ir pieņemts PSRS Augstākās Padomes sesijā. Kā Likums tas stāties spēkā, lai Stalina pēckara piegādes celtniecības programmu pārvērstu par īstenību. Mēs, padomju laudis, nešaubāmie, ka šī īstenība nāks, nāks brīnšķīga un krāšņa. Tam garantija ir padomju cilvēka darbs, tam garantija ir Partija, tam garantija ir lielākais cilvēks mūsu dienās — Stalins!

Savim 30 gadu darba svētkiem LPSR Valsts Dramas teātris gatavo tautas rakstnieka Viļa Lāča «Zvejnieka dēla» uzvedumu. Attēlā: skats no jaunā inscenējuma, kura pirmizrāde notiks 27. martā. J. Krievina foto

Sveiciens LPSR Valsts Dramas teatrim 30 gadu darba svētkos!

Mūsu mākslu radījusi padomju vara

Dramas teatris kļuvis 30 gadu vecs. Mums ir tikpat daudz gadu, cik padomju varai Latvijā.

Ja būtu vajadzīgi konkrēti piemēri, kas raksturotu kultūras un mākslas attīstības nesaraucamo sakaru ar sabiedriski politisko apstākļu attīstību, tad Dramas teatra vēsture varētu noderēt par ļoti pārliccināšu piemēru. Darba ļaužu revolucionārā brīvības cīņā mūs ir radījusi, padomju vara mums nospraudusi ceļu, atklājusi visbrīnīgākās perspektīvas darbam nākotnē, partija mūs mācījusi ar katru vārdu, ar katru skatuviskās mākslas tēlu kalpot tautai, būt darba cilvēka uzticamam palīgam viņa grūtājā, bet cildenajā ceļā uz brīvību un laimi. Buržuāzija, savukārt, savā valdīšanas laikā ir darījusi visu, kas tās spēkos, lai mūsu teatru atrautu no tautas, lai mākslu degradētu par nožēlojamu kalpoņi parazitiskajiem kapitalistiem, lai izdzītu no mākslas visu veselīgo, progresīvo. Par šiem jautājumiem jādamaž allaž, kad domājam par savu teatru, tā dibināšanu un augšanu.

Cariskās Krievijas laikā progresīvākie latviešu skatuves mākslinieki pulcējās Jaunajā Rīgas teātri. Ar šo, visplašākajās darba ļaužu masās iemīļoto teatru uz visiem laikiem saistīti tādu izcilu latviešu aktieru kā Aleksa Mierlauka, Bertas Rūmnieces, Jāņa Oša, Eduarda Smiļģa, Liliņas Erikas, Antas Klīns, Mirzādas Smičehes un daudzu citu vārdi. Viņi bija tie, kas radīja latviešu skatuves mākslas labākās tradīcijas, nodibināja visciešāko draudzību starp teatru un darba cilvēku. Un mēs esam lepmi, ka tieši šie mākslinieki bija kodols mūsu Dramas teatra priekštecim — 1919. gadā padomju varas nodibinātajam Strādnieku teatrim.

Strādnieku teatra darbs laikā ziņā nebija ilgs. Kontrrevolucionārie spēki ar starptautiskās reakcijas tiešu atbalstu noņāudza jauno Padomju Latviju. Bet nav tādu spēku, kas varētu noņāugt padomju idejas, darba ļaužu brīvības centienus. Šis cēlās idejas tautā glabāja savu sirdi vistumsākajā un vistumsonīgākajā buržuāziskās Latvijas reakcijas naktī. To sajūta ikviens progresīvs mākslinieks. Ši apziņa palīdzēja dzīvot, palīdzēja nenosmakt Baltlatvijas valdību ūņāugos.

Nekad no atmiņas neizzudīs tās negālmirstamās dienas 1940. gadā, kad atgriezās mūsu teatra dibinātāja — padomju vara. Māksla atkal atguva spēkus, ko tai bija mēģinājuši aplaut kapitalistu diktatūra. Ciešais kontakts ar vecāko padomju tautu, jo sevišķi ar dižās krievu tautas skatuves mākslu, mums ļāva jo straujā atdzimt, pavēra mums socialistiskā realisma gaišo ceļu.

Bet arī šoreiz laimīgās augšupejas dienas neviļkās ilgi. Vēl bija jāpārdzīvo barbarisko fašistu iebrukums. Un tikai tad, kad 1944. gada rudenī varonīgā Padomju Armija atbrīvoja sirmo Rīgu uz visiem laikiem, nozuda mākoņi no mūsu nākotnes horizontiem, mēs kļuvām par pilntiesīgiem cilvēkiem, kuriem veicami lieli un atbildīgi uzdevumi.

Strādnieks, zemnieks, inteliģents, kas vēro latviešu padomju teatra darbu pēdējos gados, var apliecināt ka mūsu skatuves mākslas veikums visas tautas kopīgajā cīņā par socialisma uzcelšanu un iešanu uz komunismu nav mazais. Un, līdz ar citiem teatriem, savā nozīmīgā vietā šai cīņā ir arī tagadējām jubilarām — Dramas teatrim. It īpaši tās ir padomju lūgas, ar kurām dienādiem augam paši un audzinām skatītāju. Šis uzdevums ir mūsu acu priekšā arī tagad, strādājot ar Viļa Lāča romāna «Zvejnieka dēls» dramatizējumu, kuru gatavojam savai jubilejai.

Drošs ceļvedis mums ir dižā bolševiku partija, kas allaž ir mums klāt ar savu gudro padomu. Partijas vēsturiskie lēmumi ideoloģijas jautājumos ir kā bāka, kas spoži apgaismo mūsu gaitas.

Liela vieta Dramas teatra vēsturē ir labākajam teatrim pasaulē, krievu tautas kultūras leņnumam — Maskavas Akademiskajam Dailes teatrim. Šis izcilais teatris ir mūsu šefs, kas daudz palīdzējis, lai Dramas teatra kolektīvs ātrāk un pilnīgāk apgūtu socialistiskā realisma metodi, lai ideoloģiskās cīņas ieroči mūsu rokās būtu asi un iedarbīgi.

Nav šaubu, ka esam uz pareizā ceļa. Par to visdrošākā liecība ir augstā valdības balva — Staļina premija, ar ko pagājušajā gadā par Arvida Grigūļa lūgas «Māls un porcelāns» uzvedumu apbalvota grupa Dramas teatra mākslinieku.

Sodien, savas jubilejas priekšvakarā, mēs solāmies nekad nenovirzīties no partijas nospraustā ceļa, neizmirst savu atbildību padomju tautas priekšā.

Padomju vara ir radījusi mūsu teatru. Mums jābūt padomju varas, bolševiku partijas uzticības cienīgiem māksliniekiem, aktīviem cīnītājiem par komunismu.

Alfreds Amtmanis-Briedītis,
Staļina premijas laureats, LPSR nopelniem bagātais mākslas darbinieks

Dramas teatra darbinieki, kas šai teatru strādājuši jau tā dibināšanas laikā. Attēlā: 1. rindā — nopelniem bagātā skatuves māksliniece A. Klīns, nopelniem bagātā skatuves māksliniece M. Smičeha, nopelniem bagātais mākslas darbinieks, Staļina premijas laureats A. Amtmanis-Briedītis, tautas māksliniece, Staļina premijas laureate B. Rūmniece, dekorāciju šuvēja M. Silņa, aktrise E. Miežite; 2. rindā — aktrise L. Rikse, garderobiste K. Bērziņa, aktrise E. Emsiņa, tautas māksliniece J. Osis, vecākā garderobiste M. Vozzinska, nopelniem bagātā skatuves māksliniece, Staļina premijas laureate L. Eriķa

Gods un laime būt padomju māksliniekam

1919. gads. Rīga atbrīvota, visa vara darba ļaužu rokās. Dzīvi vada padomes. Visapkārt rosme, augšana, attīstība. Top jaunā, socialistiskā kultura. Nodibinās Strādnieku teatris — mūsu Dramas teatra pirmsākums. Strādājam ar progresīvu, uz priekšu virzošu repertuaru. Pacilātība, laimīgs satraukums, radoša darba gandarījums! Jūtām, ka esam tautai vajadzīgi, nepieciešami.

Bet tas ilgst tikai dažus mēnešus. Varu sagrābj buržuāzija. Kādu laiku teatra nav nemaz, tad valdība atļauj darbu turpināt. Bet tas nav darbs — tā ir nikšana tumsā un tvanā.

Buržuāziskā valdība mums uzdeva iemidzināt tautas protesta garu, noslēpt tautai socialās pretīšķības, kas valdīja visapkārt. No cīnītāja un sabiedriskā darbinieka aktieri pārvērtā par komediāntu, par izklaidēšanās objektu buržuāzijai. Tas bija šausmīgs slogs. Dažkārt mums

izdevās iedabūt repertuarā kādu vērtīgu lugu. Tas sevišķi sakāms par laiku, kad mūsu teatra direktors bija lielais Rainis. Bet tas bija tikai dažkārt. Lielum lielā pārsvarā bija lūgas, kas rakstītas miēpilsonu gaumei. Vieglie iedomāties, cik pretīgi bija šajās lūgās tēlot.

Lūk, par šo drūmo posmu latviešu mākslas dzīvē jādomā tagad — sava teatra jubilejas dienās. Jādamaž tādēļ, lai skaidrāk un dziļāk saskatītu to mīzīgo bezdabeni, kas buržuāzijas kundzības laikā mākslinieka dzīvi šķīr no padomju mākslinieka dzīves.

Līdz ar saviem darba biedriem esmu laimīgs, ka tumšā pagātne aizgājusi uz neatgriešanos, ka esmu padomju mākslinieks un varu ar savu mākslu kalpot tautai, palīdzēt tai augt un iet uz priekšu.

Jānis Osis,
Latvijas PSR tautas mākslinieks

Pagātne un tagadne

Progresīvā latviešu teatra māksla izaugusi, iedama grūti cīņas ceļu. Tikai bezgalīga mīlestība uz savu mākslu un tautu darīja iespējamu mūsu teatra mākslas attīstību. Morāli un materiāli ūņaugi bija tie līdzekļi, ar kuriem buržuāzija centās mūs sasaiēt, ierobežot. Nav nemaz tik tālu pagātne tie laiki, kad valdošās šķiras uz aktieri raudzījās kā uz zemāku radījumu, kas noderīgs vienīgi izpriecām.

Jaunajai paaudzei, par kuru gādā padomju vara, dažkārt grūtītiēt, ka latviešu teatra mākslas ceļmalūži kādreiz spēlējuši un veidojuši izrādes bez jebkādas attīstības. Dienā darbs dažādos uzņēmumos un iestādēs, vakarā — mēģinājumi un izrādes. Par darbu teatru īstenībā vajadzēja pat piemaksāt, jo, piemēram, tērpus teatris deva tikai tā saucamajās kostīmu lūgās, klasiskajā repertuarā. Labāks stāvoklis nebija arī buržuāziskās Latvijas laikā, kad teatris kļuva par peļņas un tukšu izpriecu iestādē buržuāzijai.

Pa visu šo kapitalistu kundzības laiku mēs ar dziļu mīlestību atcerējāmies 1919. gadu, kad varējām brīvi un aizrautīgi strādāt padomju varas nodibinātajā Strādnieku teatru, kad mūsu darbam bija jēga un saturs. Pat vistumsākajos brīžos, vislielākajā apspiestībā un pazemojumā mēs zinājām, ka atkal būs padomju vara, kad mēs atkal varēsim strādāt tautai vajadzīgu darbu.

Šis laiks, ir pienācis. Mūsu māksla pacelta tādos augstumos kā vēl nekad. Partija un valdība dara visu iespējamu, lai mūsu daiļradei nodrošinātu vislielākos pāņākumus. Mūsu pienākums atbildēt šai gādībai ar jo labāku darbu, ar idejiski un mākslinieciski pilnvērtīgiem tēliem un inscenējumiem.

Liliņa Eriķa,
Staļina premijas laureate, LPSR nopelniem bagātā skatuves māksliniece

Solāmies augt un mācīties

1945. g. rudenī sāka darboties Valsts Dramas teatra studija, kuras uzdevums bija sagatavot teatrim jaunus skatuves māksliniekus. Studijas audzēkņiem samērā īsā laikā — 2 līdz 3 gadu mācību procesā vajadzēja apgūt socialistiskā realisma principus un K. Stanislavska darba metodi. Šī skola bija drošākā kila, ka jaunie skatuves mākslinieki veiks to, ko no viņiem gaida teatris un skatītāji.

Trijos izlaidumos studija devusi lielu papildinājumu teatra aktieru saimei. Teatra aktieru skaitā Dramas teatra studijas absolventi sastāda trešo daļu. Tāda izcila vieta mākslas dzīvē ierādīta padomju jaunatnei.

Daudz prieka un jaunrades degsmes mums, studiju beigušajiem, sagādāja A. Brodeles lūgas «Skolotājs Straume», R. Blaumana «Uguni», Dž. Flečera «Spāņu priesteris», A. Ostrovska «Līgava bez pūra», B. Romāševa «Varenā spēka», D. Slepjanas «Māsu» iestudējumi, kur blakus mūsu teatra vecmeistariem daudz atbildīgu lomu bija

uzticēts teatra jaunajai paaudzei. Skatītājs atzīmēja par sekmīgu to darbu, ko bija veikuši — L. Freimane lūgās «Skolotājs Straume», «Uguni», «Spāņu priesteris», A. Jaunūšans un J. Kubiliis A. Ostrovska «Līgava bez pūra», K. Trencis «Māsās». Negaidīts un līdz sirds dziļumiem aizkustinošs bija gandarījums, ko izjutu, kad manu sniegumu A. Grigūļa lūgā «Māls un porcelāns» novērtēja ar mūsu Dzimtenes visaugstāko balvu — Staļina premiju.

Mūsu praktiskais darbs teatru pats par sevi liecina, ka padomju vara un bolševiku partija dara visu, lai teatra jaunā paaudze atraisītu visus savus radošos spēkus un tā celtu padomju teatra mākslas līmeni. Mums vēl ļoti daudz jāmācās. Lai varētu izprast un dziļā analizē veidot ikvienu tēlu, kuru skatās un kam līdzī dzīvo komunisma cēlājs — padomju cilvēks. To mēs solāmies.

Velta Līne,
Staļina premijas laureate

Mūsu priekšā visgaišākās perspektīvas

Vēl pirms studijas beigšanas, 1947. gada rudenī, Valsts Dramas teatris mani uzņēma savā kolektīvā. No lomām, ko man uzticēja pašā sākumā, vismīlākā ir komjaunieša loma Grigūļa lūgā «Māls un porcelāns».

Liels bija mans prieks un pārsteigums, kad teatra vadība man piešķīra Vozevatova lomu Ostrovska lūgā «Līgava bez pūra». Jāatzīstas, ka šis sarežģītāis tēls mani radīja nopietnas bažas, jo tas prasa nobriedušāku skatuves meistarību. Bet zināju, ka strādāju padomju teatru, kur ir ne tikai augstas prasības, bet pieejams arī vissīrīgākais atbalsts un palīdzība. Tēlu izdevās iz-

veidot tā, ka manu sniegumu sabiedrība novērtēja pozitīvi. Par to pirmām kārtām pateicība pienākas režisorai Verai Balunai un maniem vecākajiem biedriem, kas neliedza padoma.

Padomju vara man devusi iespēju kļūt par aktieri. Padomju vara man, tāpat kā visai jaunatnei, devusi visas iespējas attīstīt savas spējas tai darba nozarē, kas man vismīlākā. Jauno mākslinieku priekšā pavērtas visgaišākās perspektīvas. No mums prasa tikai darbu un mācīšanos. So prasību mēs pildīsim visiem spēkiem.

Jānis Kubiliis

Latviešu padomju skatuves mākslas šūpulis

Šai mēnesī mēs atzīmējam Latvijas PSR Valsts Dramas teatra kolektīva 30 gadu darba atceri. Paticībā tie ir visu mūsu teatru svētki, jo ar Dramas (to-reiz Strādnieku) teatra dibināšanas dienu datējami latviešu padomju skatuves mākslas sākuņi.

Liela patiesība ir Jāņa Sudrabkalna vārdiem žurnāla «Karogs» jaunākajā numurā, kur viņš Andreju Upiti nosauc par latviešu strādnieku, latviešu padomju teatra tēvu. Mūsu diēnais tautas rakstnieks stāvēja pie šā teatra šūpuļa un šodien ar dibinātu lepnumu var noraudzīties savā lolojumā, ko dažādaizide kapitalistu varas laika «skolotāji» nav spējuši sagādēt.

Daudz likstu un nedēnu teatrim vajadzējis pārdzīvot trīsdesmit darba gados. «Nogurušais Teodors», «Plika kā baznīcas žurka», «Cik grūti tikt pie sēvas», «Tu — brīnīškā!»... — lūk, tikai daži lugu nosaukumi, kas tomēr pietiekami skaidri rāda, kādā gultnē savas valdīšanas laikā teatra darbību centās ievirzīt latviešu buržuāzija.

Tomēr nekad un nekas Dramas teatra kolektīva nav spējis aplāpēt ilgas pēc istas, lielas un patiesas mākslas. Jo spilgti tas izpaužas teatra saimes krietnāko locekļu nemitīgajā tieksmē pēc lielās krievu tautas neizmējamajām kultūras vērtībām, Alfreds Amtmanis-Briedītis dabūja no reakcionārās preses pamatīgu brāzienu, ka savā darba jubilejā 1928. gadā izvēlēties Ostrovska «Beluģina precības», Teodors Lācis atkārtotā šo «pārdošību», inscenēdams Ostrovska «Mežu», bet Aleksis Mierlauks visā vācu un franču teatra dievināšanas periodā nemitējās uzsvērt, ka Maskavas Dailes teatris ir visas pasaules skatuves mākslas kalngals. Cieņa un mīlestība uz lielās krievu tautas literatūru un teatru vienmēr dzīvoja Dramas teatra aktieros. Veterāni neizmīrsa un nenoliedza sava kolektīva izpelšanos un stāstīja par to jaunajiem, ar to saglabādami domas un mērķus, kas bija likti latviešu padomju teatra šūpulī.

Vismagākos brīžos teatris pārdzīvoja Ulmana diktatūras posmā, kad sabiedrisko lietu ministrijas cenzori tiecās vandaliski izraut no repertuara katru svaigāku asnu. Realistiski dzīva klasikas interpretācija, mūsu teatra mākslas labāko tradīciju turpinājums šai laikā bija vienīgais ierociņš pret varavīru tendenci atraut skatuvi no dzīves. Un kad tieši pēc drūmajām lappusēm padomju varas nodibināšana pavēra teatra vēsturē jaunu, gaišu nodalu, kolektīvu pārņēma kūsājošs darba prieks. To apliecināja Treneva, Lavreneva, Ostrovska, Andreja Upiņa u. c. lugu iestudējumi. Atsākās teatra dibināšanas diēnās ievadītais ceļš.

Smagus un rūgtus pārbaudījumus nācās izciest kara gados, zem okupantu naglotā papēža. Bet kolektīva labākā daļa izturēja. Sākot ar 1944. gada rudenī, Dramas teatris soli pa solim, ejoj padomju mākslas ceļu, ir uzkāpis augstā kalnā, guvis raženus sasniegumus.

Vērtīgi palīgi šai jaunākajā darba cēlīnā teatra saimei bijuši latviešu padomju rakstnieki. Viļis Lācis, ar kura «Vedekļu» Dramas teatris atjaunoja darbību pēc Rīgas atbrīvošanas, sniedza pirmajam jauniešudējumam īsto vielu, kā aktieriem apliecināt savu padomju mākslinieku stāju. Tāpat kolektīvu audzinājušas Arvida Grigūļa tieši tam sarakstītās trīs lūgas, no kurām pēdējā — «Māls un porcelāns» — izraisīja tik spīrīgu teatra jaunrades iniciatīvu, ka tās skatuviskā interpretācija pelnīti ieguva Padomju zemes augstāko balvu — Staļina premiju. Krietni pāņākumi uz Dramas teatra skatuves ir arī jaunās dramatiķes Annas Brodeles lūgai «Skolotājs Straume».

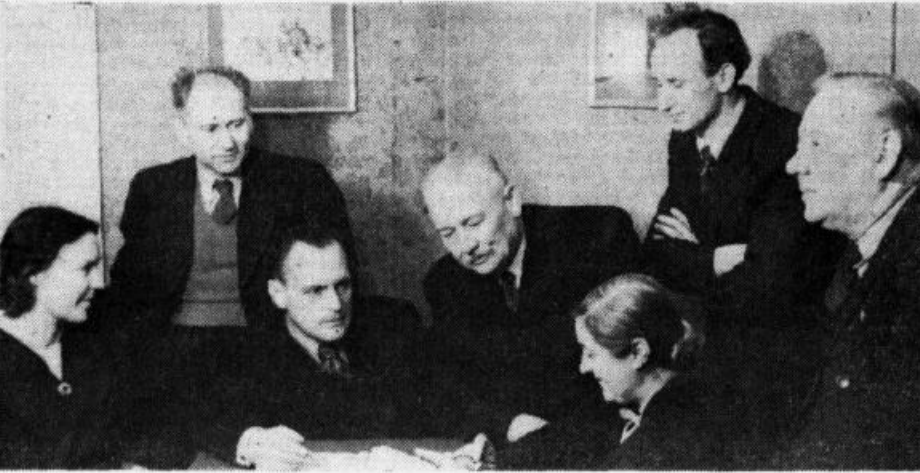
Dramas teatris var būt laimīgs, ka tam draugos joprojām stāv tā pamatlicējs Andrejs Upiis. Upiša socialo dramu iestudējumi bija teatra paša pirmā posma sasniegumu virsotne, viņa atjautīgās komēdijas buržuāzijas valdonības gados nemitējās šausmīgu miēpilonībā iestigušos lielmaņus. Andreja Upiša jaunā, Dramas teatrim veiltā komēdija «Spuldzes maisā», kas saistīja plašas skatītāju masas, bija skarbs pātagas cirtiens kapitalisma paliekām ļaužu apziņā. Droši ticams, ka arī teatra tālākajās gaitās vienmēr jauneklīgais rakstnieks dos atkal spēcīgu, ideoloģiski iedarbīgu darbus.

Bagāts un vērtīgs ir arī krievu padomju autoru dramatisko sacerējumu klāsts Dramas teatru pēdējos gados. Goda vietā pacelta krievu klasika, sevišķi Ostrovskis, kura darba jauniešudējums ik sezonā kļuvis Dramas teatrim ļau par skaistu tradīciju.

Lieli, atbildīgi uzdevumi mūsu teatrim ir šodien. Bet mēs, teatru darbinieki nebīstamies to lieļuma un grūtuma. Ceļu mūsu mākslai spoži angaismo VK(b)P CK vēsturiskie lēmumi. Nekādi antipatriotiski, kosmopolitiski kritiķi nespēja un nespēs novirzīt mūs no šā ceļa — ceļa, kuru tie atklst visas pasaules progresīvie ļaudis.

Padomju Latvijas teatru darbinieki novēl Dramas teatrim tā ievērojamajā svētku diēnā godam iet šo ceļu.

Ed. Smiļķis
PSRS tautas mākslinieks,
Staļina premijas laureats

LPSR Valsts Dramas teatra mākslinieciskā padome. Attēlā: literārās daļas vadītāja V. Brutāne, direktora vietnieks K. Bērzijs, direktors R. Zandersons, galvenais režisors A. Amtmanis-Briedītis, režisore V. Baluna, dekorators L. Grasmanis, muzikālās daļas vadītājs B. Sosārs

J. Krieviņa foto

IMPERIALISMA SPĒKU SKATE JEB...

... GENERALI BEZ ARMIJAS

Cha-cha zīm.

Kāpēc Stafords Kripss nedzird?

Sinīs dienās Anglijas finanču ministrs Stafords Kripss pārstāvju palātā paziņoja, ka turpmāk neatļaus izsūtīt no Anglijas naudu, kuru strādnieki savākuši palīdzībai franču kalnračiem. Atbildot uz pieprasījumiem, Kripss paskaidroja, ka viņš vispār «neapstiprināšot lemaksas fondos, kas organizēti komunistu vadībā.» Kad parlamenta locekļi komunisti Galachers ministram jautāja, vai viņš ar to negribot teikt, ka palīdzība cietumos ieslodzīto franču kalnraču sievām un bērniem ir «komunistiska savērestība», Kripss uzskatīja par labāku šo jautājumu «nesadzirdēt.»

Palūkosimies, kāpēc sers Stafords Kripss nevēlas dzirdēt? Parlamenta konservatīvie deputāti jau pagājušā gada decembrī trokšņaini izplātīja baumas, it kā palīdzībai franču ogļračiem esot «politisks» raksturs. Konservatīvais parlamenta deputāts pulkvedis Beikers Vaitis, piemēram,

AIZRĀDĪJUMS

Latvijas Padomju komponistu savienība sasauca trešdien, 23. martā, plkst. 18.15, ārkārtēju pilnu biedru sapulci Biedriem ieršanās obligata.

Kosmopolitisms — imperialistiskās reakcijas ierocis

Turpinājums no 5. lappuses

Imperialisma ieroču nesējiem uzstājās nicināmie pīņnieki Traubergs, Sutirins, Otens u. c. Par prieku visiem Padomju zemes tenaidniekiem viņi nodarbojās ar to, ka tenkoja par mūsu socialistiskā kultūra, apvainoja vadošos padomju rakstniekus un viņu darbus, kas cildina padomju cilvēka varonību. Savus nekārtos, launos izlēcienu viņi, svešķermeņi mūsu vidū, vērsa pret mūsu lielisko tautu.

Cilvēki, kas pielien sapuvušajai Rietumu buržuaziskajai kultūrai, kas no melno visu jauno progresīvo, to, kas ir padomju, palīdz imperialistiem. Viņi ārdās, apsmēj visu, kas dārgs un tuvs padomju patrioti sirdī. Saindēti ar kosmopolitisma un buržuaziskā nacionalisma indi, viņi grib apvainot padomju patriotisma svētās jūtas, pazemināt un pazemot visu, ar ko pamatoti lepojas mūsu tauta.

Krievu tautas lielos sasniegumus zinātnes, literatūras, mākslas novadā pagātnē viņi uzskatīja kā ietekmes, aizņemšanās, atdarināšanas produktus, ignorējot krievu kultūras attīstības nacionālās īpatnības un savdabību. Labākos padomju kultūras, mākslas darbus viņi novērtēja no buržuaziskā estētisma viedokļa. Viņi ienida leiniski staliniskā laikmeta cilvēku, staliniskā rādījuma cilvēku, augsto un cēlo raksturu atspoguļošanu mūsu mākslā.

Visi, ko rakstījuši šī atkritēju grupa, kas verdziski klanās buržuaziskā ārzemnieciskuma priekšā, piesātināts ar naudu pret visu progresīvo, krievisko, padomju. Savā padomju mākslā naidīgā «darbībā», cits citu atbalstot, liekulojot, maskējoties, slēpiot savus noziedzīgos mērķus, šie laudis savu anti-patriotisko «darbu» darīja aiz estētisku, formalistisku vērtējumu sūrdines. Bezdzimtenes kosmopoliti piekildūši ne tikai mākslas un literatūras novadā, Buržuaziskā kosmopolitisma sapuvušās idejinas atrada «plekritējus» arī

dažu labu filozofu vidū (Kedrovs, Rozentals, Krivoļevs, Kamenskis u. c.). Filozofijas novadā, tāpat kā citos novados, kosmopoliti bija reakcionāro ideju izplatītāji, ar kurām vēl saindēta tā padomju inteliģences daļa, kas verdziski klanās kapitalistisko Rietumu «kultūras» priekšā.

Kosmopolitisms izpaužas arī reakcionāro viltus zinātnieku izpūstās autoritātes slavināšanā, krievu, padomju prioritātes nolīgšanā daudzus zinību veidos. Atsevišķi zinātniski tehniskās inteliģences pārstāvji, kas jūsmo par kapitalistisko firmu reklamētājiem šarlatāniskajiem «izgudrojumiem», padarīti tik aklī, ka neredz patiesi izcilos rezultātus, ko neatlaidīgā darbā sasnieguši padomju zinātnieki, inženieri, stachanoviči.

Cilvēkiem, kas stāv buržuaziskā kosmopolitisma pozīcijās, raksturīga naidīga attieksme pret socialistisko dzīves veidu. Viņiem nav padomju nacionālā lepnuma jūta. Izmantodami visu labumu, ko viņiem dod socialistiskā tēvzeme, viņi, launi nirdgami, uzņem mūsu īstenības izcilas parādības, jaunā asnus. Viņi runā par «pasaules zinātnes», «pasaules kultūras», «humanisma» interesēm, bet īstenībā gatavi noliegt mūsu padomju prioritāti. Viss tas viņus ved pie socialistiskās tēvzemes nodevības.

Progresīvā krievu literatūra jau sen apzīmogojusi bezdzimtenes kosmopolitismu. Kultivēdami mīlestību uz Dzimteni, uz tautu, uz savas nācijas apspies-tajām masām, progresīvie krievu zinātnieki un rakstnieki atmaska kosmopolitismu kā laudis, kas verdziski klanās ārzemju priekšā un kas nicina savu tautu.

Dzejnieks Zemčužnikovs rakstīja: Dažs pieri augstcienībā rauc Un sevi par kosmopolītu sauc. Es citādi laudis šos dēvēju. Jūs kosmopolīti? Kam lieku gan skatījumu!

Fakti, kas runā pašī

KVALIFIKĀCIJA

Kāda Parīzes restorāna skatlogā parādījās sludinājums: «Meklē jaunus apkalpotājus ar augstāko izglītību». Kad restorāna īpašniekam jautāja, kāpēc viņam vajadzīgi apkalpotāji ar augstāko izglītību, viņš atbildēja: «Ļoti vienkārši: viņiem liels apkalpotāja darba stažs. Vismaz septiņi gadi. Pieci gadi, kamēr viņi studēja, un divi gadi pēc studiju beigām, kopā mums ir «Maršala plāns»...»

AMERIKANU PARADIZE

Laikraksts «Drapeau Rouge» nesēn ziņoja: Akronas pilsētā (ASV) bezdarbnieks Viktors Sensirs piedāvājis savu labo aci fermerim Herkinsam par 10.000 dolariem. Nauda viņam nepieciešama, lai uzturētu savus bērnus.

Šā gada februārī ASV bezdarbnieku skaits pieaudzis par 670.000. Tas nozīmē, ka ik 3,6 sekundes Amerikā viens cilvēks zaudējis darbu, bet katru dienu bezdarbnieku armija palielinājusies par 24.000 cilvēkiem.

NĀKAMĀJĀ NEDEĻĀ

Latvijas PSR Valsts Dramas teātris šonedēļ atzīmē 30 gadu jubileju. Otrdien, 22. martā, teātri sākas jubilejas izrādes. 22. martā izrādis A. Brodeles lugu «Skolotājs Straume», 23. martā — R. Blaumaņa «Ugunis», 24. martā — B. Romašova «Vareno spēku», 25. martā — Dž. Flečera «Spaniešu priesteris», 26. martā — A. Grigūļa «Mālu un porcelānu», 27. martā dienas izrādē — A. Ostrovska «Ligavu bez pūra», 27. martā vakarā notiks V. Lāča romana «Zvejnieka dēls» dramaturģiska pirmizrāde un 28. martā — svinīgs jubilejas koncerts.

Nākamajā nedēļā Padomju Latvijas teātros paredzētas 4 jaunas pirmizrādes. LPSR Valsts Dailes teātris sagatavojis jaunās autore N. Vētras lugu «Velna mācītājs». Jaunatnes teātra krievu trupa — V. Kaverina lugu «Divi kapteiņi», Daugavpils teātris — S. Michalkova jaunatnes lugu «Es gribu tikt mājās», Leļļu teātris — N. Gogoļa «Nakts pirms ziemas svētkiem».

Sodien, pl. 20. Valsts filharmonijas zālē, Amatu ielā 6, notiek Leningradas Valsts akadēmiskās kapelas pēdējais viesu koncerts Rīgā. Kapela kopā ar Radiokomitejas simfonisko orķestri atskaņos Berliozas Rekvīmu. Diriģents — KPFSR nopelniem bagātais mākslās darbinieks K. Eliasbergs.

24. martā Filharmonijas zālē notiks Emīļa Dārziņa darbiem veltīts Valsts kora koncerts. Soliste — Alīda Vāne, prof. Jēk. Vitoliņa ievadvārdi.

27. martā Filharmonijas zālē notiks A. S. Puškina atcerei veltīts koncerts. Piedalās KPFSR nopelniem bagātais mākslinieks, Stalina premijas laureāts M. Aleksandrovičs.

Pazīstamā spaņu deju izpildītāja Marta Alberinga uzstāsies vairākos koncertos eprīņu un lauku centros. 20. martā notiek M. Alberinges koncerts Bauskā, 26. martā — Alūksnē un 27. martā — Apē.

25. martā Bolderājā koncertēs Tālis Matīss, P. Baltābola, V. Stūrešs, Z. Pabērza un pianiste A. Volfmane-Osc. 26. martā šī pati brigade uzstāsies Līmbažos, bet 27. martā — Umurgā.

23. martā Valmierā koncertēs kokiļtājs A. Jūsniņš, A. Stepulāne, M. Svaržinska un M. Andermanis.

26. martā Filharmonijas zālē latviešu tautas muzikas un deju II programmas atkārtojums.

JAUNAS GRĀMATAS

Latvijas valsts izdevniecības apgādā iznākuši šādi jauni izdevumi:

Michaīls Bubenovs, Baltais bērns. Romāns. Tulkojis Jadvīgs Marts. 324 pp. Maksā 14 rbl.

M. Jefetovs, Lokomotīves vadītājs N. Lupins, 48 pp. Maksā 1 rubl.

Latgolas zemnieku kalendārs 1949. gada. 230 pp. Maksā 4 rbl.

Latviešu Padomju rakstnieki. Biogrāfijas (krievu valodā). Maksā 5 rbl.

Palīgs jaunajam turistam. Sakārtojies K. Viškers, 100 pp. Maksā 2 rbl.

Aleksandrs Popovskis, Pavlovs. (Tulkojums no krievu valodas). 203 pp. Maksā 6 rbl.

G. Rjabenko, Latvijas stachanovišu māģistrāles (krievu valodā) 104 pp. Maksā 2 rbl.

A. Sukovskis, Socialistiskā darba varonis Antons Katkovskis, 45 pp. Maksā 50 kap.

«KLUSĀ DONA» IZNĀKS ŠOGAD

«Literatūras un Mākslas» aizpāgājušā numurā kāds lasītājs jautā, kad iznāks «Klusās Donas» 3. un 4. grāmata, kas paredzēta vienā sējumā (50 iespiedloku). Jūtos spiests paskaidot, ka šā darba aizkavēšanās nav izdevniec-

ības vaina, bet pilnā mērā gūstas uz mani, jo daudzo literāro pienākumu dēļ man nav bijis iespējams to agrāk veikt. Bet «Klusās Donas» noslēgums paredzēts izdevniecības šā gada plānā un šogad arī iznāks. Valdis Grēviņš

tēvzemei, tā ir kalpošana padomju tautai — komunisma cēlāji. Tas ir lepnums par visprogresīvāko pasaulē — padomju sabiedrisko un valsts iekārtu. Padomju patriotisms nozīmē nevis vienkārši dzimtenes aizstāvēšanu, bet socialistiskās Dzimtenes aizstāvēšanu — vienmēr, visur un visās.

Padomju cilvēkam skaidrs, ka zinātne, literatūra, māksla, kas nekālo tautai, neizbēgami kalpo tautas apspiedējiem, monopolistiem, imperialistiem. Tā mums ir ābece patiesība, ka nav «objektīvas», «bezpatejiskas» zinātnes, literatūras. Sekodama bolševistiskā partējskuma principam, zinātne, literatūra, māksla Padomju Socialistisko Republiku Savienībā nesavtīgi kalpo darba laudim, kas rada visas socialistiskās sabiedrības bagātības un visu kultūru. Līdz ar to viņi kalpo kapitalisma apspiešo šķiru un nāciju atbrīvošanas lielajai lietai. Buržuaziskā zinātne, literatūra un māksla, turpretim, kultivē padevību un iztapību parazītiem, ekspluatatoriem, privatīpašnieku saujai, kas sagrābusi visas bagātības un varu, tās ir imperialisma kalpones.

Zinātne, literatūra un māksla PSRS piesātinātas ar pacilātu un cēlu padomju patriotisma garu, ar padomju nacionālā lepnuma jūtām par savu tautu, kas izcīnījusi pasaulvēsturiskās uzvaras un rāda darba laudim visā pasaulē ceļu uz brīvību un laimi. Padomju patriotisms nav atdalāms no proletariskā internacionālisma. Uzticība starptautiskās solidaritātes principam, cieņība pret tautu tiesībām un neatkarību, gatavība atdot savu lielo cīņu un celtniecības pieredzi visiem apspiestajiem, visiem cīņtājājiem pret imperialismu, pret kapitalistisko jūgu un ekspluatāciju — jūk, kas raksturo padomju cilvēkus. Mēs lepojamies ar to, ka mūsu pasaules uzskatam — marksismam-lenīnismam — ir vislielākā internacionālā nozīme, tāpat kā tai socialistiskajai kultūrai, kura nacionālo formu daudzveidībā uzplaukusi PSRS auzsnē.

Padomju patriotisms zinātnē izpaužas ar to, ka mūsu zinātne saistīta ar

tautu, ka tā kalpo mūsu tautai. Biedrs Stalins saka, ka mūsu zinātne nenorobežojas no tautas, netur sevi tālu no tautas, bet gatava kalpot tautai, gatava nodot tautai visus zinātnes iekārojumus. Progresīvais pasaules uzskats, ar kuru apbrūnotti mūsu zinātnieki, viņu uzticība savas tautas interesēm, viņu uzticība komunistiskās partijas lietai ir nodrošinājusi mūciriniskās bioloģiskās zinātnes uzvaru pār reakcionāro, idealistisko veismānismu.

Mūsu rakstnieki, mākslinieki, teātra, kino darbinieki, padomju patriotisma spārnoti, padara bagātāku socialistisko kultūru ar sacerējumiem, kuros parādīta padomju cilvēku — komunisma cēlāju — darba idejiskā jēga un augstā nozīme. Tikai tur, kur valda padomju patriotisma kaujinieciskais, uzbrūkošais gars, ir patiesa daiļrade, kalpošana tautai.

Un otrādi, kosmopolitisma saindētie laudis ar ciešu sienu atdala sevi no tautas, no tautas interesēm. Kosmopoliti — tie ir mūsu lietas, komunisma lietas nodevēji. Viņi kalpo starptautiskās reakcijas interesēm, amerikāņu imperialisma, kas prāto par pasaules kundzību, interesēm. Lūk, kāpēc partija aicina mūs uz nesamierināmu cīņu pret kosmopolitismu, pret zemošanos buržuazisko ārzemju priekšā.

VK(b)P CK vēsturiskie lēmumi ideoloģiskajos jautājumos, partijas preses veiktā bezdzimtenes kosmopolitu anti-patriotiskās darbības atmaskašanā virzīta uz cīņu pret kapitalisma paliekām cilvēku apziņā. Partijas lēmumi paaugstinā mūsu cilvēku idejiskās cīņas spējas, ierosina viņus cēlā jaunradē padomju Dzimtenes vārdā.

Nepieciešams pacelt augstāk darba lauku komunistisko audzināšanu, vedot izšķirošu cīņu pret naidīgās ideoloģijas ietekmēm, pret kapitalisma paliekām cilvēka apziņā, parādīt politisku modrību un asu bolševistisku manu, lai laikus iepazītu īenaidnieku, lai arī kādā kūniņā viņš slēptos. Nepieciešams līdz galam atmasket un līdz pamatam izskaust kosmopolitiskās paliekas.

(«Trud», 1949. g. 39. nr.)